

Arbeidsprogram for Noregs Mållag 2026–2030:

Vegen mot Noreg 2050

INNLEIING

Nynorsken står sterkt i Noreg 2026. Me omgjev oss til dagleg med store mengder tekst, og nynorsken er med oss både på mobiltelefonen, på bussen, på skulen, i idrettslaget og på butikken. Heilt sidan 1800-talet har aktørar innan målrørsla kjempa fram trygge og stadig betre språklege rammevilkår i landet vårt. Slik har nynorsken fått godt fotfeste og utvikla seg til eit moderne bruksspråk som over ein halv million språkbrukarar no reknar som sitt hovudspråk.

Ifylgje ei undersøking frå 2023, kjenner nynorskbrukarar flest seg aksepterte, og er stolte av språket sitt. Samstundes hadde også éin av seks av oss opplevd å få negative tilbakemeldingar på språket vårt det siste året. Nynorskelevane i skulen møter altfor lite av språket sitt i kvardagen sin, og det er ikkje like lett å bruka nynorsk som bokmål, i digitale samanhengar. Den skriftnære bokmålstalen breier seg som ringar i vatnet ut frå fleire av dei største byane i landet, og trugar lokale dialektar. Me har framleis nokre utfordringar å gå i møte.

Likevel: På mange måtar er det i dag enklare å vera nynorskbrukar enn det har vore nokon gong tidlegare. Sjølv om nokre høglytte miljø framleis nører oppunder negative haldningar til språket, hevdar alle dei politiske partia at dei er opptekne av å stø nynorsken. Eit rekordstort Noregs Mållag viser at nynorsken har mange allierte.

Dette er ei tid for å satsa. Å arbeida i medvind gjer det mogleg å nå større mål enn når ein stadig må prioritera brannslukking. Det er no me må vatna marka, og syta for vidare gode vekstvilkår for språket vårt. Difor er dette arbeidsprogrammet ikkje berre eit arbeidsprogram for dei neste fire åra, men også ein visjon for kvar me vil ta Noreg og nynorsken fram mot 2050:

I 2050 skal me vera 1 million nynorskbrukarar, og det skal vera like enkelt å vera nynorskbrukar som bokmålsbrukar.

Idéen om nynorsken i Noreg 2050 fungerer som ein mållagsoransje tråd gjennom heile denne handlingsplanen. Mange av måla me set oss skal vera moglege å haka av etter den neste fireårsperioden, medan andre må sjåast i ein meir langsiktig samanheng. Slik peikar me oss ut ei retning og prøver å leggja opp ein meir offensiv strategi for målarbeidet framover.

For å lett kunna identifisera dei tiltaka i planen som siktar høgast, Noreg 2050-måla, er desse markerte slik: ☆

Elles er oppsettet forma med føremål om å gjera arbeidsprogrammet til eit praktisk verktøy. Under kvart tema dreg me difor fram ei rekkje mål me **skal jobba mot**, og plukkar samstundes ut tre eller færre **prioriterte tiltak** me vil gjennomføra.

Kort oppsummert er arbeidsprogrammet *Vegen mot Noreg 2050* ei oppskrift på mykje praktisk arbeid og ein plan for å nå nokre ganske så store mål. Med dette tek me Noregs Mållag og arbeidet vårt i ei meir offensiv retning!

HOVUDSAKER:

STYRKJA DEN NYNORSKE GRASROTA

Å byggja og styrkja organisasjonen er noko av det viktigaste Noregs Mållag kan gjera for målsaka. Medlemsveksten dei siste åra syner at det finst ein brei vilje til å stå opp for språkleg mangfald og målsak, men veksten må også omsetjast til handling og aktivitet. Ein sterk organisasjon gjev tyngd i den offentlege debatten, kapasitet til å driva langsiktig påverknadsarbeid, og kraft til å mobilisera lokalt. Me skal vera ein sentral samfunnsaktør, og treng difor solide strukturar både sentralt, i fylka og lokalt. Det er folka bak nynorsken som lyftar språket fram, og det er difor avgjerande å bruka tid og ressursar på å byggja eit Noregs Mållag som kan vera ein samlande, inspirerande og slagkraftig organisasjon.

NYNORSK I EIN DIGITAL KVARDAG

Teknologien formar både språket vårt og kvardagslivet vårt. Når meir og meir av samfunnslivet skjer på skjerm, må nynorsken ha ein naturleg plass i alt frå sosiale medium til offentlege tenester og kunstig intelligens. Å arbeida for nynorsk i digitale flater handlar om jamstilling, men òg om framtida til nynorsken i eit samfunn som stadig blir meir teknologiavhengig. Taleteknologien baserer seg på standardtalemål og dialektane blir fort pressa ut i denne utviklinga. Dette er noko av det viktigaste arbeidet for målrørsla i tida me er inne i. Eit sterkt digitalt nynorsknærvær er ein føresetnad for at språket skal leva vidare til kommande generasjonar.

NYNORSKLYFT I OPPLÆRINGA

Det er i opplæringa nye nynorskbrukarar kjem til, og det er også her mange fell frå. Arbeidet med å sikra nynorsk i opplæringa er avgjerande, innan alt frå barnehage til doktorgrad, og både teoretisk og yrkesretta utdanning. I opplæringsåra formar born og unge den språklege identiteten sin. Når elevar, studentar, lærlingar og barnehageborn ikkje møter nynorsk, får for dårleg opplæring eller manglar læremiddel og ressursar på nynorsk, påverkar det forholdet dei skal ha til språket resten av livet. Me må sikra at elevar får møta nynorsk i klasserommet, at lærarstudentane blir rusta til å bruka nynorsk og at sidemålsordninga vert styrkt i åra framover.

1.0 ORGANISASJON:

Noregs Mållag har hatt stor medlemsvekst dei siste åra, frå 10.068 medlemer i 2010 til 16.456 i 2025. Dette er eit resultat av grundig og målretta innsats i heile organisasjonen. Med mange røyster bak krava våre, vert me sterkare. Høge medlemstal gjer det mogeleg å sikta høgt og nå ambisiøse mål.

Synleg medlemsvekst gjer også organisasjonen attraktiv og styrkjer mållagsidentiteten. Det gjev oss tydeleg eigarskap til ei moderne målreising. Me må syta for at me er i stand til å halda fram å veksa, men like viktig er det at me utviklar det handlingsrommet og kapasiteten som fleire medlemmer gjev oss. Å omsetja medlemsvekst til høgare aktivitet lokalt, er eit viktigast mål. Slik kan me skapa ny giv og god rekruttering til styra i lokallag, yrkesmållag og fylkeslag, og skipa nye lag i område med mange medlemmer.

Å styrkja organisasjonen er å byggja eit sterkare lag. Me kan ikkje vera ei stadig kraftigare røyst i ålmenta, viss me ikkje jobbar henne fram i fellesskap. Difor må eigarskapen til den moderne målreisinga også gjelda internt. Det vert gjort mykje godt mål- og dialektarbeid i Noregs Mållag, men me kan verta endå betre til å dela erfaringar mellom oss og byggja gode strukturar for å læra av kvarandre. Kurs og samlingar er viktige i dette arbeidet, mellom anna for å gje nye medlemmer og tillitsvalde verktøy for å driva målarbeid, og for å halda kveiken oppe i heile laget.

1.1 LOKALLAGA

Sterke lokallag er heilt avgjerande for arbeidet i Noregs Mållag. Dei gjer det mogleg å fanga opp viktige politiske prosessar, dra nytte av lokal kunnskap og skapa positiv blest og høgare medvit kring nynorsken, dialektar og språkleg mangfald i lokalmiljø rundt om i heile landet. Politisk sterke lokallag kan også vera sosiale møtepunkt for medlemmer. Noregs Mållag er avhengig av både tillit og kompetanse lokalt.

Noregs Mållag skal

- fylgja opp nye lokallagsleiarar, syta for at dei er trygge i rolla si og har dei reiskapane dei treng for å driva godt lokallagsarbeid
- laga eit skuleringsopplegg for valnemndsarbeid
- skipa til seminar for nye lokallagsfolk
- stø laga med å påverka program og kandidatar før lokalvalet i 2027
- leggja til rette for å gjera lokallagsarbeidet enkelt, mellom anna ved å laga gode fellesskapsstrukturar for idéutveksling mellom lokal- og fylkeslaga
- hjelpe lokallaga til å få ein meir aktiv posisjon i den lokale måldebatten, særleg andsynes kommunar og skule
- gjera fleire av laga våre i stand til å vera lokale vaktbikkjer og motivatorar. Sentrallekken skal gje dei støtte, skulering og dela informasjon
- skipa eit nettverk for dialektarbeid
- stø lokallaga i arbeidet med å styrkja statusen til lokale dialektar, særleg i område der dialekten er under press
- skipa eit nettverk for laga i dei største byane

Prioriterte tiltak:

- utvikla eit skuleringsprogram for styrefolk for å styrkja lokallaga
- vitja lokallag og stå på stand med dei
- ringja alle lokallagsleiarar minst ein gong i året

1.2 FYLKESLAGA

Fylkeslaga skal organisera og støtta lokallaga i sitt område. Laga er ei bru mellom lokallaga og sentrallekken i Noregs Mållag. Sterke fylkeslag kan skapa godt arbeid mellom lokallaga og driva målarbeid i sitt nedslagsfelt.

Noregs Mållag skal

- arbeida for at fleire unge vil ta på seg styreverv i fylkeslaget
- gje fylkeslaga skulering og informasjon slik at dei kan fungera som sterke lokale vaktbikkjer, som både kan gje støtte til lokallaga, men også driva viktig målarbeid på fylkesnivå
- stø fylkeslaga med å påverka program og kandidatar før vala i 2027 og 2029
- stø fylkeslaga i å skipa til inspirasjonsdagar for lærarar, ei årleg lokallagssamling, i tillegg til årsmøte og å skipa nye lokallag
- hjelpe fylkeslaga til å få ein meir aktiv posisjon i den lokale måldebatten, særleg andsynes kommunar og skule
- skipa eit fylkeslag i Nordland

Prioriterte tiltak:

- laga eit mønsterarbeidsprogram for fylkeslag
- syta for at alle fylkeslag er representerte på relevante sosiale medium
- vitja alle fylkesårsmøta

1.3 YRKESMÅLLAGA

Yrkesmållaga er landsdekkjande og arbeider med spesialiserte målpolitiske saksområde. Desse laga fangar opp aktuelle saker på felte sine og representerer gode nettverk.

Noregs Mållag skal

- stø opp om tiltak og samarbeid mellom yrkesmållaga og lokal-/fylkeslag
- samarbeida med yrkesmållaga om saksutspel på dei ulike fagområda
- kartlegga potensielle nye yrkesmållag

Prioritert tiltak:

- bidra til at yrkesmållaga kan utvikla seg og veksa

1.4 AKTIVITET

Praktisk målarbeid er kjernen i Noregs Mållag. Å laga til seminar, møteplassar og andre typar hendingar i løpet av året, gjev inspirasjon og noko konkret å ta utgangspunkt i for heile organisasjonen. Aktivitetar er også viktige tiltak for å auka kompetansen både lokalt og sentralt.

Noregs Mållag skal

- skipa til ei samling for unge vaksne kvart år

- skipa til minst eitt fysisk nasjonalt seminar kvart år
- skipa til Nynorskstafetten kvart år i samarbeid med Norsk Målungdom
- tilby digitale kurs for lokal- og fylkeslag og medlemmer gjennom året
- stø særleg dei laga som treng det mest, i randsonene og andre område som er viktige for nynorsken og målrørsla
- utvikla kampanjar til aktuelle målpolitiske saker
- dela ut Målprisen kvart år og målblome når det passar seg
- dela ut to nynorskstipend kvart år
- vurdera korleis ein skal markera 125-årsjubileet for Mållaget i 2031
- markera at det er 100 år sidan den fyrste mållova i 2030
- arbeida med å fylgja opp saker som gjeld rett og plikt til nynorsk etter opplæringslova og språklova, og gjera tiltak for å samordna slikt arbeid med medlemene, lokallaga og fylkeslaga
- vidareutvikla samarbeidet med mindretals-/minoritetsspråk i Noreg og ute i verda, mellom anna gjennom aktiv deltaking i det europeiske språknettverket NPLD
- samarbeida på tvers av organisasjonar i målrørsla gjennom Nynorsk forum

Prioriterte tiltak:

- markera og utvikla Nynorskveka og Nynorskdagen i samarbeid med Norsk Målungdom
- markera og utvikla Verveveka og Vervedagen
- arbeida for at nynorskpolitikk blir ei sak i stortingsvalet 2029, og at nynorsken kjem godt ut av valet

1.5 NORSK MÅLUNGDOM

Norsk Målungdom er ungdomsorganisasjonen til Noregs Mållag. Organisasjonane skal samarbeida tett, halda kvarandre oppdaterte om kva dei arbeider med, og om aktuelle saker som høyringar og røystingar. Noregs Mållag og Norsk Målungdom skal samarbeida om politisk påverknad, der Norsk Målungdom har hovudansvaret for ungdomspartia. Mållaget har eit særskilt ansvar for å stø opp om Norsk Målungdom både økonomisk og organisatorisk.

Noregs Mållag skal

- samarbeida med Norsk Målungdom om korleis eldre medlemmer i ungdomsorganisasjonen kan føra vidare engasjementet sitt i Noregs Mållag
- invitera studentmållag og eldre medlemmer i Norsk Målungdom på aktuelle tilskipingar
- samarbeida med Norsk Målungdom om korleis studentar i ungdomsorganisasjonen kan få sidemedlemskap i yrkesmållag som har saksfelt som samsvarer med studieretninga

Prioriterte tiltak:

- invitera til unge vaksne-samlingar i samarbeid med Norsk Målungdom
- oppmoda alle fylkeslag om å tilby ein fast styreplass til ein lokal representant frå Norsk Målungdom
- samarbeida med Norsk Målungdom om å organisera og gjennomføra Nynorskstafetten

1.6 INFORMASJON

Informasjonsarbeid er viktig organisasjonsarbeid både internt og utoverretta. Utover er det slik me byggjer opp ein identitet for organisasjonen vår og når ut med budskapet me vil formidla. Internt trengst god informasjonsflyt for å gjera arbeidet enklare og å halda medlemene oppdaterte på målsak. Tydeleg, kreativ og målgrupperetta kommunikasjon må prioriterast.

Noregs Mållag skal

- gje ut Norsk Tidend fire gonger i året
- ha daglege oppdateringar i sosiale medium
- ☆ dobla rekkevidda for innhaldet vårt i sosiale medium
- senda ut nyhende-brev ein gong i månaden
- senda oppmodingar til medlemmer om å gje målgåver
- laga klistremerke og anna enkelt profileringstilfang
- utvikla meir tilfang og materiell til stand, som til dømes standstelt
- ha ei oppdatert og relevant heimeside
- vurderer å utvikla eller ta i bruk digitale løysingar (t.d. ein medlemsapp) som forenkler medlemsdialogen, kontingentbetaling, gåvegjeving og administrasjon for den enkelte medlemmen

Prioritert tiltak:

- laga ei profilhandbok for Noregs Mållag, inkludert vurderer ny logo

2.0 DIGITAL KVAR DAG:

Det er viktig at teknologien møter oss på språket vårt. Når teknologien kan språket vårt, kan han også vera eit godt hjelpemiddel. Ei maskin gjer ingenting av seg sjølv. Ho er bygd av menneske og gjer det menneske har sagt ho skal gjera. Me må stilla tydelege språkkrav til teknologien rundt oss.

Den digitale verda omkransar oss på mange vis. Det er avgjerande at denne infrastrukturen finst på nynorsk. Er digitale plattformer, appar og tenester berre på bokmål eller engelsk, blir nynorskbrukarar møtte med ekstra hindringar, og språket får dårlegare kår. Arbeidet for nynorsk i ein digital samanheng er avgjerande for framtida til språket.

2.1 SOSIALE MEDIUM

Sosiale medium er ein stor del av kvardagen til mange. I alle sosiale medium er språk ein del av mediet. Dei fleste sosiale medium er drivne og utvikla av store internasjonale selskap utan nasjonale ansvar for språk. Folk må få møta nynorsk i desse kanalane.

Noregs Mållag skal

- arbeida for at norske og internasjonale selskap sikrar nynorskversjon av digitale plattformer, og at staten og internasjonale samarbeidsorgan tek større ansvar på dette området
- lyfta fram nynorskprofilar på sosiale medium
- kursa lokallaga i å bruka sosiale medium

Prioriterte tiltak:

- halda oversyn over kva digitale tenester som er på nynorsk, og gjera dette lett tilgjengeleg for andre
- vera ei tydeleg nynorskrøyst på sosiale medium
- visa fram digitalt dugnadsarbeid som medlemmer kan vera med på

2.2 DIGITALE TENESTER

Møtet med dagens offentlege Noreg er nesten heildigitalt. Føresetnaden om at nynorskbrukarar skal få sjå og møta språket sitt skal ikkje verta sett til side når det er snakk om digitalisering og digital infrastruktur. Særleg naudsynt er det at nynorsk ikkje kjem som eit påheng, og at nettsider og programvare brukt av kritisk infrastruktur, har støtte for alle dei norske språka.

Noregs Mållag skal

- stø opp om programvare med open kjeldekode og dugnadsinitativ for dei norske minoritetsspråka
- krevja at offentlege nettsider og digitale tenester hugsar språkvalet som er gjort av ein brukar. Retten til å velja nynorsk må fylgja brukaren på tvers av offentlege digitale tenester, ikkje berre i kvar einiskild teneste
- arbeida for at viktige private digitale tenester finst på nynorsk
- arbeida for at styresmaktene krev at internasjonale selskap gjer det mogleg å leggja til utvidingar slik at me sjølve kan utvikla og leggja til språkssystem i dei store programma som Google og Microsoft
- arbeida for at Digital Norway har tips om korleis ein kan implementera nynorsk i tenester, og lovfesta språkkrav og -rettar, som ein del av kurs- og skuleringstilbodet
- krevja at digital infrastruktur finst på nynorsk, både internt og i møte med brukarane
- ☆ arbeida for at alt språk som møter deg på digitale einingar som mobil og PC, er på nynorsk
- arbeida for at dei store journalføringssystema innanfor helsevesenet, som DIPS Arena og Helseplattforma, støyr nynorsk rettskriving

Prioriterte tiltak:

- syta for at språk må vera krav i anbudsprosessar. Det offentlege kan ikkje gjera innkjøp til digital infrastruktur utan å stilla krav om både nynorsk og bokmål i språkinnstillingane
- syta for at statlege nettstader vekslar 50/50 mellom nynorsk og bokmål. I påvente av dette bør alle statlege nettsider som finst i parallellutgåve, ha nynorsk som standardval.

2.3 SPRÅKTEKNOLOGI OG KI

Styresmaktene i Noreg ynskjer at Noreg skal gå føre i utvikling og bruk av kunstig intelligens. KI skal vera ein del av arbeidsliv og privatliv, av offentleg sektor og privat sektor. Slik vert språkmodellane også ein påverkar og brukar av språk i Noreg. Denne utviklinga må koma norsk språk til gode, spesielt nynorsk. Teknologien kan gjera at oppgåver som før var vanskelege i dag kan løysast med eit tastetrykk. Gjennom KI kan me få meir nynorsk til fleire, men maskinene skal ikkje ta makta over språket. Den menneskelege språkdugleiken må framleis vektast høgast.

Noregs Mållag skal

- arbeida for at språkdata får status som data av høg verdi. Språkdata er svært viktig for utviklinga framover og må vera del av ein den nasjonale vernebuinga

- arbeida for at språkbanken ved Nasjonalbiblioteket og språksamlingane i ved Universitetet i Bergen har gode vilkår
- krevja at staten tar ansvar for at tilgjengeleg språkteknologi vert like breitt utvikla for nynorsk som for bokmål
- lyfta fram og bruka teknologi til å gjera nynorsk meir synleg
- saman med relevante aktørar stilla spørsmål og finna svar på kva som skjer med normeringa av språket vårt når den største tekstprodusenten er ei maskin
- arbeida for at offentleg finansierte språkressursar, tekstkorpus og språkteknologiske verktøy blir gjorde tilgjengelege for utvikling av nynorsk språkteknologi
- skal identifisera og fremja bruksområde av kunstig intelligens og språkmodellar som er konstruktive og positive for nynorsken og dialektane

Prioritert tiltak:

- krevja at styresmaktene tek ansvar for norsk språk i ein digital samanheng, mellom anna gjennom ein handlingsplan for norskspråkleg digitalisering

3.0 OPPLÆRING:

Opplæringa har ei nøkkelrolle i å forma språkleg identitet og å sikra statusen til språka våre. Men mange nynorskelevar får ikkje god nok opplæring i og på nynorsk. Bokmåselevane får òg meir nynorsk.

Altfor mange born i nynorskområde går gjennom barnehagen utan å møta eige skriftspråk. Når dei kjem til skulen, møter dei digitale læremiddel og plattformer som ikkje støttar hovudmålet deira – og ei opplæring som ofte gjer nynorsk til ei plikt snarare enn eit alternativ. Dette er ikkje tilfeldig, men eit resultat av politiske prioriteringar og strukturar som systematisk favoriserer bokmål på kostnad av språkleg mangfald og rettferd.

Kva slags møte born får med nynorsken, både som hovudmål og sidemål, avgjer om dei utviklar ei varig tilknytning, eller byter til bokmål. Ein skulekvardag dominert av bokmål, skapar språkleg ulikskap og undergrev både språklege rettar og elevane si språkkjensle.

Noregs Mållag arbeider for eit heilskapleg opplæringstilbod der nynorsken blir sett på som ein ressurs, ikkje som ei hindring. Det krev at det offentlege tek aktivt ansvar: politisk, økonomisk og pedagogisk. Skal nynorsken leva som bruksspråk også i framtida, må born få møta han tidleg, jamleg og i læringsmiljø der språket faktisk blir teke på alvor, ikkje berre på papiret.

3.1 BARNEHAGE

Kvar dag lærer barnehageborn noko nytt gjennom leik og fellesskap. Slik er barnehagen ein grunnleggjande arena for språkstimulering og identitetsbygging. Likevel er barnehagesektoren ei språkpolitisk øydemark, og det finst i dag få nasjonale krav eller forventningar til bruk av nynorsk i barnehagane. Noregs Mållag arbeider for at nynorsk og dialekt skal vere ein del av leiken i barnehagen og at born i område der nynorsk er opplæringsmål i skulen skal få verta kjente med språket før dei startar på skulen.

Noregs Mållag skal

- arbeida for at barnehageborn i nynorskområde blir førebudd på å verta nynorskelevar

- krevja at rammeplanen stiller tydelege krav til barnehagar om å vareta nynorsk kultur og tradisjon, t.d. gjennom feiring av nynorskdagen/nynorskveka
- krevja at rammeplanen for barnehagelærarutdanninga stiller krav til kompetanse om nynorsk språkutvikling og språkstimulering
- samarbeida med lokale mållag for å påverka kommunale og regionale planar slik at bruk av nynorsk i barnehagen blir konkretisert og forplikta lokalt
- syta for at store private barnehageeigarar tek eit større ansvar for nynorsken
- sikra at alle barnehageforeldre får god informasjon om val av hovudmål før overgang til skule
- oppmoda barnehagar i heile landet til å arbeida aktivt for lokal tradisjonell dialekt, og stø fylkeslaga i å skipa til inspirasjonsdagar for barnehagetilsette

Prioriterte tiltak:

- laga framlegg til lokale tilpassingar for språkstimulering og språkutvikling som barnehageeigarane kan ta inn i sine styringsdokument, og tilby rådgjeving
- utvikla informasjonsbrosjyrar og korte filmar på ulike språk (inkludert nynorsk og bokmål) som forklarar val av hovudmål i skulen og kva det betyr for barnet
- syta for at nynorskmateriell er tilgjengeleg i barnehagen

3.2 SKULE

Elevar og lærlingar med nynorsk som hovudmål har rett til ei opplæring som er likeverdig med den bokmålelevane får. Dette er ein rett som i dag ofte ikkje alltid blir oppfylt. Tilgangen til kvalifiserte lærarar, læremiddel og informasjon om språklege rettar er svært ulik frå kommune til kommune. Dette skapar eit ujamt og sårbart tilbod, der nynorskelevar og -lærlingar si opplæring i praksis vert styrt av lokale prioriteringar og ressursar. Når kvaliteten varierer så mykje, står retten til språkleg likeverd i fare.

Nynorsken vert for mange redusert til eit pliktfgag i skulen. Han er då noko elevane må læra, snarare enn eit språk dei har rett til å bruka og møta i alle delar av samfunnet. Denne snevre forståinga av nynorsken undergrev statusen til språket og skapar distanse til nynorsken som eit levande bruksspråk. Viss ein ikkje møter nynorsk som eit naturleg og relevant språk i klasserommet, er det òg vanskeleg å byggja opp positive haldningar til nynorskopplæringa spesielt og nynorsken generelt.

Noregs Mållag skal

- arbeida for at norsk skal vera undervisningsspråket i norsk skule
- arbeida for tiltak som gjer at talet på nynorskelevar går opp
- arbeida for insentivordningar for å gjera det meir attraktivt å velja nynorsk som hovudmål
- arbeida for tiltak for å styrkja skulemålet i randsonene
- krevja at innvandrarborn og flyktningborn får eit informert tilbod om opplæring i nynorsk
- ☆ krevja at det blir oppretta ein fast nynorskklasse sentralt i dei største kommunane, utan minstekrav til elevtal. Fyrste steg kan vera å gjennomføra ei forsøksordning med ein modellkommune.
- krevja at det ikkje skal vera høve til å endra skulemålet frå nynorsk til bokmål dersom det er fleirtal for nynorsk i ei rådgjevande røysting. Det må uansett vera to tredjedels fleirtal i kommunestyret for å endra skulemålet frå nynorsk til bokmål
- arbeida for at kravet om at det må vera att 10 elevar med det vedtekne opplæringsmålet i klassen for at ein kan skipa parallellklasse, må koma attende
- krevja at finansieringa av språkdelt grupper går direkte til dei kommunane som har språkdeling

- arbeida for at færre får fritak for vurdering i sidemål og at reglane vert praktiserte etter føremålet
- krevja at skuleeigarar kjenner og sikrar språkrettane til lærlingar gjennom heile utdanningsløpet
- arbeida for at elevar med nynorsk som hovudmål får klår og tydeleg informasjon om retten til opplæring på nynorsk, tilgang til nynorske læremiddel og digitale ressursar, og kva dei kan gjera dersom rettane ikkje blir oppfylte
- krevja eit betre kunnskapsgrunnlag gjennom oppdatert statistikk og systematisk dokumentasjon av språklege praksisar og brot på rettar i skulen
- samarbeida med Utdanningsdirektoratet om å gjera meir språkstatistikk (Grunnskulens informasjonssystem) frå skulesektoren tilgjengeleg (t.d. tal på nynorskelevar, skulemålsvedtak, elevgrupper/språkdelte klasser m.m.) for å auka lærarar og skuleeigarar sin kunnskap om elevar sine språklege rettar
- ved samanslåing av skulekrinsar der minst éin av desse var nynorskkrins, må elevane få lovfesta rett til nynorskklasse uansett kor mange elevar dei er

Tre prioriterte tiltak:

- arbeida for ein eigen karakter i sidemål gjennom heile ungdomsskulen og vidaregåande skule. Eksamen i sidemål i vidaregåande skule skal vera obligatorisk med eigen eksamensdag
- få Riksrevisjonen til å undersøkje elevars rett til opplæring i og på nynorsk, slik dei gjorde med samiske elevar i 2019
- arbeida for å setja i gang positive sidemålsforsøk

3.3 NYNORSK FOR VAKSNE INNVANDRARAR

Språk er integrering. Det er ei stor utfordring når nynorskkommunar gjev vaksne innvandrarar norskopplæring på bokmål. Det gjev språklege ringverknader i heile kommunen. Folkeveksten i Noreg i dag og framover, vil i størst grad koma av innvandring. Det er viktig for nynorsk og den lokale dialekta at denne gruppa får læra og bruka språket.

Noregs Mållag skal

- arbeida for at fleire nynorskkommunar skal ha nynorsk norskopplæring for vaksne
- arbeida for at fleire språkneutrale kommunar skal ha tilbod om nynorsk norskopplæring for vaksne
- krevja at innvandrarar skal få informasjon om den norske språksituasjonen i mottak
- arbeida for at arbeidsinnvandrarar frå EØS-området skal ha rett til norskundervisning
- arbeida for at læremiddel for vaksne innvandrarar skal ha same reglar som det opplæringslova slår fast

Prioriterte tiltak:

- få 10 kommunar til å gå over til nynorsk norskopplæring for vaksne
- arbeida for at staten tek ansvar for å sikra nytt opplæringsmateriell på nynorsk, til dømes gjennom støtteordningar

3.4 LÆREMIDDEL

Elevar i norsk skule møter for lite nynorsk i klasserommet. Retten nynorskelevane har til å møte sitt eige språk i opplæringa er forsvunnen i ein diskusjon om definisjonen av læremiddel. I klasserommet vert ulike ressursar, verkty og middel brukt for at eleven skal læra. Men det er berre læremiddelet

som skal vera på nynorsk, ifylgje lova. Retten til opplæring på nynorsk, uavhengig av korleis den opplæringa skjer, er ei av dei viktigaste sakene for Noregs Mållag.

Noregs Mållag skal

- arbeida for at skuleeigarar må ta ansvar for å kjøpa inn og bruka digitale læringsverktøy som finst på nynorsk, og at dei sikrar at nynorskversjonen vert brukt. For nynorskelevane skal nynorsk vera standardinnstilling på alle digitale læremiddel og læringsverktøy
- arbeida for at nynorske læremiddel har god språkleg kvalitet og ikkje berre er ei enkel omsetjing av læremiddelet på bokmål
- krevja at det skal gå minst eitt år frå ein læreplan vert vedteken, til han vert innført, slik at forlaga får god nok tid til å produsera læremiddel på både nynorsk og bokmål
- arbeida for at foreldre ikkje har høve til å be om bokmålsbøker når eleven går på ein nynorskskule

Prioriterte tiltak:

- ☆ få staten til å utvikla eit eige skriveprogram til bruk i skulen
- arbeida for at definisjonen i opplæringslova av kva eit læremiddel er, må femna om meir, slik at skuleeigar ikkje kan fylla skulekvardagen til nynorskelevane med digitale læringsressursar på bokmål og engelsk
- få staten til å ta ansvar for å utvikla ei kvalitetssikra liste over digitale læremiddel som finst på både nynorsk og bokmål

3.5 LÆRARUTDANNINGANE

Lærarutdanningane skal utdanna lærarar for heile landet, og då må alle lærarstudentar, uavhengig av fag, rustast til å vera lærarar i klasserom der nynorsk er opplæringspråket. Elevar med nynorsk som sidemål har store fordelar av å møte nynorsk i andre fag enn norsk. Det er avgjerande at utdanningane (barnehage, grunnskule, faglærar, lektor og ppu) gjev oss framtidige lærarar som er trygge og kompetente til å undervisa i det nynorske skriftspråket og nytta det i alle fag.

Noregs Mållag skal

- arbeida for at norsk må vera obligatorisk fag på grunnskulelærarutdanninga 5–10
- krevja at ein ikkje kan få fritak frå vurdering i sidemål i lærarutdanninga
- arbeida for at nynorskdidaktikk må vera ein del av lærarstudentane si utdanning, og at det kjem gode etterutdanningstilbod i dette
- krevja at Universitets- og høgskolerådet stiller krav til nynorskkompetanse i dei nasjonale retningslinjene til lærarutdanningane
- arbeida for eit forsøk med forkurs i nynorsk for studentar på lærarutdanningane
- arbeida for at barnehagelærer- og lærarutdanningane nyttar tenestene til Nynorsksenteret i endå større grad
- arbeida for at styresmaktene skal setja ned eit utval som skal greia ut korleis vi best kan rusta alle lærarstudentar til å bli gode nynorsklærarar

Prioriterte tiltak:

- få rammeplanane til å gjera tydeleg at det må vera krav til studentane sin nynorskkompetanse i studieplanane
- innføra ein nasjonal deleksamen i norsk i lektorutdanningane
- ☆ innføra at lærarstudentar skal ha nynorsk som arbeidsspråk på studiet, slik at minst halvparten av skriftlege arbeidskrav og halvparten av eksamensoppgåvene på fellesemne på lærarutdanningane må leverast på nynorsk

4.0 FORSKING OG HØGARE UTDANNING:

Institusjonar for forskning og høgare utdanning er viktige premissleverandørar for storsamfunnet, og dei har eit lovfesta ansvar for å ta vare på og utvikla det norske fagspråket, både bokmål og nynorsk. Samstundes skal dei sikra studentane sine språkrettar. At nynorsk vert brukt i akademia er avgjerande for status og vidare utvikling av språket, men bruken i dag er altfor låg. Mange institusjonar bryt språkreglane, svært få gradar vert skrivne på nynorsk, og tilbodet om opplæring er ofte mangelfullt. Skal nynorsk overleva og utviklast som akademisk språk, treng det eit kraftig og målretta lyft.

Høgare utdanning og forskning er ein sektor med internasjonale mål. Institusjonane skal hevda seg i verdsmarknaden og vera ein del av den globale kunnskapsutvekslinga. Likevel kan ikkje dette overskygga det nasjonale ansvaret. Det som gjer norsk akademia særmerkt, er nettopp at det har røtene sine i Noreg. Språket er ein berebjelke i denne eigenarten. Det må vera mogleg å styrka norsk fagspråk og driva god norsk formidling samtidig som ein driv internasjonalt arbeid.

4.1 FORSKING

Forskning på alle ulike fagfelt legg grunnlaget for samfunnsdebatt og er arbeidsplass for svært mange. All forskning må kunna verta formidla på nynorsk, og det er også viktig med forskning om nynorsk. Det kan hjelpa oss å finna nye gode løysingar for å sikra den nynorske framtida, og gi oss verktøya me treng for å få gjennomslag for dei tiltaka me veit er naudsynte.

Noregs Mållag skal

- krevja at det blir sett krav om norskkompetanse for alle tilsette som jobbar med forskning, undervising og formidling i Noreg
- arbeida for meir fagfelleverdert forskning om situasjonen for nynorsk og dialektane, og anna fagfelleverdert forskning skrive på nynorsk

Prioriterte tiltak:

- gjera forskning om nynorsk og dialektar kjend i våre kanalar
- ☆ arbeida for at det vert skapt eit statleg insentiv til dei som vil publisera forskning på eller om nynorsk

4.2 HØGARE UTDANNING

Nynorskstudentar må ofte gjera ein ekstra innsats for å kunna nytta nynorsk gjennom studiet, difor vel fleire å byta til bokmål i studietida. Mange studieprogram blir dominerte av engelsk, men storparten av studentane skal ut i eit norskspråkleg arbeidsliv, med både nynorsk og bokmål. Høgare utdanning skal gje studentane den faglege tyngda dei treng i arbeidslivet i framtida.

Noregs Mållag skal

- krevja at universiteta og høgskulane skal haldast til ansvar for sin eigen språkpraksis, og det må vera eit tema i styringsdialogen med departementet
- krevja at alle universitets- og høgskuleinstitusjonar, inkludert fagskular, utarbeider språkbruksplanar som fremjar norsk og særleg nynorsk i tråd med språklova, og jamleg oppdaterer desse

- arbeida for at studentane skal møta pensum på norsk, spesielt nynorsk, og at dei skal ha språkrettar ved obligatoriske arbeidskrav gjennom studiet

Prioriterte tiltak:

- ha eit punkt om nynorsk i høgare utdanning på ei nasjonal tilskiping
- syna fram dei språkpolitiske strategiane til utdanningsinstitusjonane

4.3 NORSK FAGSPRÅK

Norsk språk, særleg nynorsk, er under sterkt press i academia. Engelsk tek meir og meir over og blir fleire stader føretrekt over norske språk. Språket som er i bruk i utdanning og forskning, har mykje å seia for språkbruk i resten av samfunnet. Difor er det avgjerande at academia brukar og utviklar norsk fagspråk, og at det vert sett i verk tiltak for å stogga frammarsjen til engelsk språk i sektoren.

Noregs Mållag skal

- krevja at finansieringssystemet i høgare utdanning må premia formidling til ålmenta og utgjeving av lærebøker, avhandlingar og forskingsrapportar på norsk, særleg nynorsk
- samarbeida med fagspråksentera ved UiB og UiO
- arbeida for at det må finnast lærebøker og pensum på nynorsk og at institusjonane tek dei i bruk, særleg i fag med mange studentar

Prioritert tiltak:

- gjera kjend og verna om støtteordningar for norskspråkleg faglitteratur, særskilt dei for nynorsk faglitteratur
- arbeida for at norsk fagspråk og formidling er del av opprykkskrav i høgare utdanning

5.0 KULTUR- OG MEDIEFELTET:

Kultur- og mediefeltet gjev liv til nynorsk språk og dialektar. Når nynorsk og dialektar vert brukte i musikk, på teater, i tidsskrift og aviser, på TV og i dataspel og i romanar og dikt, vert språket eit uttrykk for noko meir enn kommunikasjon. Alle språk må verta brukte på denne måten, men det skjer ikkje av seg sjølv.

I kommersielle samanhengar tapar ofte nynorsk mot fleirtalsspråket. Rammene rundt kulturen må leggja til rette for at det skal vera kultur på nynorsk. Difor er kvoteringstiltak og særskilde støtteordningar heilt naudsynte for nynorsken.

Dei nyare kultur- og mediefelta har i for liten grad fått særskilde tiltak for å styrkja nynorsk språk. Difor er det for lite nynorsk i film og dataspel og mangel på nynorsk omsetjing av den store mengda internasjonal litteratur i norsk bokmarknad. Me kan ikkje lena oss på språkpolitikk frå 70-talet, politikken må stilla krav til dagens aktørar.

5.1 FILM, TV OG DATASPEL

Norsk Filminstitutt deler ut milliardar til produksjon av film, TV, og dataspel i Noreg – bransjen vert berre større. Offentlege støtteordningar må ha språkkrav med seg. I ei tid der halvparten av nordmenn ser på innhald gjennom strøymetenester kvar dag, er det spesielt avgjerande at norske produksjonar speglar det norske mangfaldet, også språkleg.

Noregs Mållag skal

- arbeida for at filmene som ligg an til å verta dei største kassasuksessane i eit kinoår, får teksting på både nynorsk og bokmål
- arbeida for at dei regionale filmsentera må haldast oppe for å sikra geografisk og språkleg spreining i filmproduksjonen
- setja krav om at filmene som vert synte til fleire tusen barn og unge gjennom Den kulturelle skulesekken, er teksta på både nynorsk og bokmål
- krevja at støtteordningane frå staten til å utvikla dataspel må stilla språkkrav, og sikra at det kjem dataspel med nynorsk tekst og tale

Prioritert tiltak:

- ☆ stilla krav om at ein fjerdedel av tekstinga hjå strøymetenestene skal vera på nynorsk, slik at alle skal kunna lesa både bokmål og nynorsk i undertekstar på desse plattformene

5.2 PRESSA

Språket i pressa er viktig for at nynorsk skal vera synleg i ålmenta. Det er viktig at me lyftar fram og tar i bruk redaktørstyrte media. Desse har ei viktig rolle i bruk og utvikling av språket vårt. Særleg den rike lokalavisfloraen i Noreg er viktig for å halda oppe statusen til og bruken av nynorsk.

Noregs Mållag skal

- stø opp om Nynorsk avissenter og NRK Nynorsk mediesenter i Førde. Desse må ha gode vilkår slik at dei kan vera ein aktør for å sikra tilgangen til gode nynorskjournalistar
- arbeida for at journalistutdanningane må utdanna journalistar som kan skriva nynorsk
- krevja at både den direkte og den indirekte pressestøtta skal favorisera nynorsk
- arbeida for at aviser og blad som mottek pressestøtte, direkte og indirekte skal tillata innlegg på nynorsk
- arbeida for at NRK Super innfrir nynorskprosenten og presenterer eit breitt spekter av dialektar i tillegg til nynorsk normaltalemål
- halda på kravet om nynorsk normert tale i nyhendesendingar på NRK
- arbeida for å fjerna nynorskforbod i avisredaksjonar

Prioriterte tiltak:

- krevja at NRK har minst 25 % nynorsk på nrk.no
- samarbeida med journalistutdanningane om gode tiltak for å gjera fleire trygge i nynorsk
- sikra at ein ny avtale om kommersiell allmennkringkasting skal ha talfesta krav til nynorskbruk

5.3 LESING

Den nynorske litteraturen er stor og rik, og det kjem stadig til nye gode nynorske forfattarar. Dette er eit teikn på ein livskraftig skriftkultur. Det er viktig at breidda i denne er tilgjengeleg i heile Noreg. Samstundes er mengd ofte like viktig som breidde, difor er det avgjerande at også den omsette litteraturen kjem ut på nynorsk. Me står i ei nasjonal lesekrise, der både born og vaksne treng lettvtint tilgang til fengande lesetilfang. Då må den nynorske litteraturen vera tilgjengeleg, tiltrekkjande og omfangsrik. Nasjonale og lokale styresmakter satsar offensivt for å gjera oss til betre lesarar, og det

er viktig at nynorsken også er ein del av desse satsingane. Lese Krisa gjeld i minst like stor grad på nynorsk som på bokmål.

Noregs Mållag skal

- dela ut nynorsk barnelitteraturpris og nynorsk litteraturpris
- rusta lokallaga til å driva «les nynorsk»-kampanjar i lokalmiljøa
- arbeida for at Lesesenteret tilbyr alle tenestene sine på nynorsk
- arbeida for at Samlaget si løyving over statsbudsjettet blir auka, gode tilskotsordningar for nynorsk litteratur i andre forlag og gode stipend for nynorske forfattarar
- sikra eit breitt utval av nynorske lydbøker
- samarbeida med bibliotek i heile landet om formidling av nynorsk litteratur, og arbeida for at nynorsk formidling vert tematisert i bibliotekarutdanninga
- bidra i arbeidet med å gje skuleelevar tilgang til gode skulebibliotek
- senda ut tøyveskebibliotek med nynorske barnebøker til barnehagar, for utlån til høgtlesing i heimane
- utarbeida eit teksthefte for elevar på 5. trinn, med eit breitt utval nynorske tekstar, til utdeling og bruk i skulen

Prioriterte tiltak:

- ☆ få i stand ei «Heile Noreg les nynorsk»-ordning, saman med Kulturdepartementet og/eller Kunnskapsdepartementet, der alle innbyggjarar får ei gratis nynorskbok ein gong i året
- arbeida for ei tilskotsordning for omsett litteratur på nynorsk
- arbeida for ei automatisk innkjøpsordning for omsett barne- og ungdomslitteratur på nynorsk (inkl. sakprosa)

5.4 KUNST OG KULTUR

Artistar som syng på nynorsk og dialekt og teater som spelar på nynorsk og dialekt lyftar språket fram, og gjev det status og liv. Me må støtta dei som gjer språket synleg på scena, i musikken, i litteraturen, på museum og gjennom andre kunstuttrykk. Her vert nynorsken verkeleg eit språk for alle.

Noregs Mållag skal

- stø opp om artistar som ynskjer å bruka nynorsk og dialekt
- samarbeida med Nynorsk kultursentrum
- stø Nynorsk kultursentrum sitt arbeid med bevaring av privatarkiv knytt til nynorsk
- arbeida for at dei over 20 statsstøtta teatra aukar talet på nynorske oppsetjingar og brukar fleire nynorske omsetjingar og omsetjarar
- arbeida for styrking og sikring av opplæring i nynorsk scenespråk ved skodespelarutdanningane. Særleg høgskulen Kristiania som er den største skodespelarutdanninga i dag
- stø opp om Det Norske Teatret og andre teater som har nynorsk som scenespråk

Prioritert tiltak:

- trekkja fram gode nynorskføredøme i kanalane våre

6.0 SAMFUNNSLIV:

Nokon må bruka ordet. Der nynorsk er mykje brukt får språket høgare status, og blir oppfatta som like naturleg og relevant som bokmål og engelsk. Difor er det avgjerande at lagsliv, næringsliv, trdomssamfunn og partane i arbeidslivet tek språkansvar og nyttar nynorsk systematisk. Når nynorsk har ein naturleg plass i alt frå møte til marknadsføring, byggjer det opp statusen til nynorsk og gjer det lettare for alle å ta i bruk språket.

I lokalsamfunnet kan nynorsk fungera som eit felles uttrykk for identitet og tilhøyrse. Det kan gjera det enklare for nye generasjonar å ta språket i bruk. Nynorsk skal ikkje verta redusert til eit språk ein berre møter i skulen, nynorsk skal vera eit bruksspråk i heile samfunnslivet.

6.1 NÆRINGS LIV OG ARBEIDSLIV

Det skal vera like lett å vera nynorskbedrift som å vera bokmålsbedrift. Nynorsk er ein ressurs for næringslivet, og mange bedrifter viser korleis språket kan gje både lokal forankring, eit tydeleg særpreg og minst like stor suksess som bokmål kan. Når bedrifter og organisasjonar vel nynorsk, gjer dei ikkje berre eit språkpolitisk val, dei byggjer identitet, styrkjer merkevara si og viser språkleg ryggrad.

Noregs Mållag skal

- ha kontakt med både arbeidsgjevar- og arbeidstakersida for å fremja nynorsk i arbeidslivet
- samarbeida med Nynorsk bedriftsforum om gode tiltak for nynorsk næringsliv
- stø arbeidstet lokallaga gjer for meir nynorsk i det lokale næringslivet
- føra vidare og utvikla #nynorskverksemd-kampanjen saman med lokallaga

Prioriterte tiltak:

- dela ut Nynorsk næringslivspris ein gong i året
- arbeida for at fleire større nasjonale verksemdar får ein meir nynorsk profil
- arbeida for ein nasjonal tiltaksplan for å styrkja nynorsk i næringslivet

6.2 FRIVILJUGE ORGANISASJONAR

Tal frå 2024 viser at 61 % av folk i Noreg har gjort frivillig arbeid det siste året. Dei engasjerer seg i målarbeid, det lokale fotballaget, spelar i korpset, jobbar på festivalar og mykje meir. Mange friviljuge organisasjonar er store og landsdekkjande, og er ein viktig del av mange lokalsamfunn. Samtidig ser me at medvitet om det språkpolitiske ansvaret deira ofte er lågt. Det er særleg viktig at lag og organisasjonar som arbeider med barn og unge, nyttar nynorsk.

Noregs Mållag skal

- motivera frivillige organisasjonar til meir bruk av nynorsk i lagsverksemda
- samla kunnskap om stoda for nynorsk i dei friviljuge organisasjonane
- byggja nettverk med nynorskvennelege folk i andre friviljuge organisasjonar og i politiske parti
- oppmoda dei politiske partia om å ha partiprogramma sine på nynorsk
- oppmoda friviljuge organisasjonar om å arbeida for at digitale tenester for påmelding og kommunikasjon i samband med fritidsaktivitetar (til dømes Hoopit/Spond) som foreldre/føresette møter kvar dag, også er på nynorsk

Prioriterte tiltak:

- dela informasjon om kva me meiner det språkpolitiske ansvaret til friviljuge organisasjonar er, i tillegg til tips og triks for å driva ein nynorskspåkleg organisasjon

- krevja at landsdekkande organisasjonar som driv kampanjar over heile Noreg, lagar materiellet sitt på nynorsk
- ha årlege samarbeidsmøte med Frivillighet Norge

6.3 SAMARBEID MED ANDRE SPRÅKGRUPPER I NOREG

Kampen vår for nynorsken har mykje til felles med utfordringane til dei andre språkgruppene i Noreg (for samiske språk, kvensk, romani, romanes og norsk teiknspråk). Alle opplever me å stanga mot ein stat som ikkje vil ta språket med inn i styringsrommet. Me har liknande utfordringar når det kjem til press frå majoritetsspråket, manglande læremiddel, ressursar som ikkje finst på språka våre, utfordringar med bruk i arbeidslivet og synlegheit i samfunnet som heilskap.

Noregs Mållag skal

- byggja nettverk og finna fellesskap med andre språkgrupper i Noreg
- uttala seg i aktuelle saker som gjeld andre språkgrupper i Noreg

Prioriterte tiltak:

- ha årlege møte med Sametinget
- ☆ arbeida for at staten opprettar eit språkpolitisk råd for organisasjonar som representerer minoritets- og mindretalsspråk i Noreg

7.0 DET OFFENTLEGE NOREG:

Språklova slår fast kva plikter og krav stat, kommune og fylke har til bruk av nynorsk. Det gjer at det offentlege er den einaste delen av samfunnet der nynorskbrukarar kan vera sikre på å både få møta språket sitt og ha rett til å bruka det.

I føremålsparagrafen til språklova blir det slått fast at det offentlege har eit særleg ansvar for å fremja nynorsk, som det minst brukte norske skriftspråket. Dette må føra til ein langt meir offensiv språkpolitikk.

Staten har makt til å stilla krav til selskap og institusjonar, og til å skapa forventingar om reell språkleg likeverd i heile samfunnet. Noregs Mållag må vera den som held staten ansvarleg og minner han om at bruk av nynorsk ikkje berre er eit lovkrav, men at språket har ein eigenverdi og er viktig for demokratiet og den norske kulturarven.

7.1 KOMMUNE OG FYLKESKOMMUNE

Nynorskkommunane og -fylkeskommunane er svært viktige for å halda oppe og å hegna om det nynorske skriftspråket. Når kommunen tek språket på alvor skapar han eit fellesskap og gjer nynorsk til eit levande bruksspråk. Kommunane er store skriftspråkprodusentar og utgjer ei viktig motvekt til det dominerande bokmålet.

Noregs Mållag skal

- vera i kontakt med dei store tenesteleverandørane til kommunal sektor og arbeida for at dei skal få eit mykje betre tilbod på nynorsk
- arbeida for at nynorskkommunar aktivt søker og favoriserer nynorskkompetanse i tilsetjingsprosessar

- arbeida for at det vert ført tilsyn og kontroll med at kommunar og fylkeskommunar gjer det dei skal etter språklova
- samarbeida med Nynorskkommunane – LNK for å halda ei jamleg oversikt over kva utfordringar nynorskkommunane er opptekne av
- krevja at det offentlege stiller rimelege språkkrav til mottakarar av offentlege støtteordningar til kultur- og næringsføremål

Prioriterte tiltak:

- reisa på ein årleg nynorskstafett til eit utval kommunar i kjerneområde og randsone. Det er eit mål at ein i større grad blir kjent med IKT-arbeidet i kommunane gjennom stafetten
- arbeida for at alle kommunar som har vedtak om nynorsk tenestemål skal vedta å ha nynorsk som administrasjonsspråk
- arbeida for at alle kommunar som har nøytralt tenestemål må ha ein språkbruksplan

7.2 STAT

År etter år har nynorskprosenten i statlege verksemder vore langt under kravet. Resultatet er at staten sjølv undergrev språkpolitikken han er sett til å gjennomføre. Når staten ikkje tek språkansvaret sitt på alvor, sender han eit signal til andre aktørar i samfunnet om at språkkrav kan ignoreras, og svekkjer dermed heile språkpolitikken. Staten må gå føre som eit tydeleg førebilete.

Noregs Mållag skal

- ☆ arbeida for å styrkja Språkrådet og gje dei større makt for å tryggja god språkbruk i offentleg sektor tvers av departementa
- krevja at språklovbrot vert møtte med sanksjonar
- arbeida særskilt for at det skal bli meir nynorsk i SMK
- krevja at språkkrav skal vera ein del av offentlege anbudsprosessar
- arbeida for at alle nye lover blir skrivne på nynorsk
- arbeida for ein nasjonal handlingsplan for jamstilling mellom bokmål og nynorsk, med konkrete tiltak som favoriserer nynorsken
- ☆ arbeida for at Udir vert flytta nærare det nynorske kjerneområdet, t.d. Bergen

Prioriterte tiltak:

- arbeida for at me får fleirtal på Stortinget for grunnlovsframlegget om statusen til norsk språk og jamstillinga mellom nynorsk og bokmål
- be om ei ny stortingsmelding om språk som kan fylgja opp «Mål og meining» frå 2008